

GAZDA István: Bevezetés a reáلتudományok történetébe magyarországi könyvészetébe /Gazda István. – Budapest : Hatágú Síp Alapítvány, 2009. – 252 p. (A könyves szakképzés füzetei, ISSN 1785-8410 ; 16) ISBN 978-963-7615-56-6

A reáلتudományok történetének könyvészete

A Hatágú Síp Alapítvány a könyvkereskedelmi pályára készülő diákok, továbbá a könyves szakma különböző területein tevékenykedők számára 2004-ben indított, *A könyves szakképzés füzetei* című sorozata újabb, immár a 16. kötettel gyarapodott.

Az eddig közreadott füzetek többnyire különböző történeti témákat dolgoztak fel, mint a könyv története, a magyar könyvkereskedelem kialakulása, a régi könyvek ápolása és restaurálása, valamint egy-egy humán diszciplína, mint például a történelem, a nyelv- és irodalomtudomány, valamint a könyvkultúra hazai forrásainak könyvészete.

A közelmúltban megjelent kiadványban *Gazda István*, az ismert tudománytörténész és bibliográfus arra vállalkozott, hogy a reáلتudományok, a matematika és a természettudományi alapstúdiók, a fizika, kémia, csillagászat, a földtudományok, a botanika a zoológia, valamint az alkalmazott diszciplínák 1945 előtti hazai történetével foglalkozó irodalmát összegezze.

A legtöbb reáلتudomány területén már korábban is születtek különböző mélységű összegző jellegű munkák, tudománytörténeti áttekintések, retrospektív bibliográfiák és kalauzok, azonban ezek egymástól függetlenül, eltérő gyűjtőkörrel és szerkezetben készültek.

Gazda István munkája az első, mely a természet- és alkalmazott tudományok történetére vonatkozó irodalmat együtt és egységes szerkezetben tekinti át. Az összeállítás leginkább a bibliográfiai kalauz műfaji kritériumainak felel meg. Kritikai megjegyzéseit a szerző nem az általánosan elfogadott módon az egyes művek felsorolása közben teszi meg, hanem a fejezetek elején ad igényes tudománytörténeti értékelést.

A kötet szerkezetileg három fő részből áll. Az áttekintő jellegű összegző munkákat tartalmazó első fejezet élén található az átfogó tudománytörténeti kézikönyvek, majd ezt követően kerül-

nek bemutatásra a témakör irodalmát regisztráló bibliográfiák és repertóriumok, valamint ismerteti a publikált biográfiai összeállításokat. A további alfejezetekben olvashatók a tudós társaságok, egyetemek, kutatóintézetek, közgyűjtemények történetét bemutató publikációk. A záró alfejezetben találjuk a magyar és külföldi reáltudományi kutatások kapcsolattörténetének szakirodalmát.

A kiadvány leggazdagabb, legterjedelmesebb fejezete a második, mely az egyes reáltudományok irodalmát diszciplínák szerinti tagolásban közli. Valamennyi alfejezet szerkezete, tagolása egységes: mindegyik tudománytörténeti kronológiával kezdődik, ezt követi a főbb történeti munkák, összefoglaló kézikönyvek listája, s a sort a bibliográfiai és biográfiai összeállítások zárják.

A kötet zárófejezete az alkalmazott tudományok, az orvostudomány és gyógyszerészet, az állatorvos-tudomány, az agrártudomány, valamint a műszaki tudományok történetéhez kapcsolódó könyvészeti munkákat ismerteti. Az egyes alfejezetek szerkezete lényegében megegyezik a második fejezet felépítésével, az ott alkalma-

zott struktúrával, azzal a különbséggel, hogy itt a kronológiákat bemutató alfejezet elmaradt, helyette az egyes diszciplínák tudománytörténet-írásának jeles személyiségeiről olvashatunk színvonalas történeti értékelést.

E könyvészeti munka elkészítésére aligha lehetett volna Gazda Istvánnál avatottabb személyt találni. Az ő széles körű tárgyismerete, filológiai precizitása garantálja e hézagpótló kiadvány színvonalát.

Műfajából adódóan e gyűjtemény szükségszerűen válogató jellegű, mégis rendkívül gazdag, s az elkövetkezendő tudománytörténeti kutatások nélkülözhetetlen forrása. E gyűjtemény ahhoz is hozzásegít, hogy megismerhessük a második világháborút megelőző korszak nemzetközi összehasonlításban is elismerést kiváltó hazai természettudományi kutatások teljesítményét.

E kötet gondosan szerkesztett, kellően tagolt, jól áttekinthető, használatát személynév- és intézményi névmutató, valamint internetes adatbázisok mutatója segíti.

Szabó Sándor

